

COOLIA

Contactblad van de Nederlandse Mycologische Vereniging

Redactie: P. B. Jansen, Meerten Verhoffstraat 9, Breda
F. Benjaminsen, Mullerweg 23, Eindhoven

TWEE ZELDZAME VOLVARIA'S

In aansluiting op de mededelingen in Coolia over *V. loveiana*, *V. bombycina* en *V. volvacea* is het wel interessant twee andere Volvaria's, waarmee ik het afgelopen seizoen mocht kennismaken, voor het voetlicht te brengen.

Vooraf echter eerst een woord van dank aan de heer Bas, want zonder zijn hulp zou de ware indentiteit van de als eerste te behandelen soort nooit zijn onthuld.

De eerste vondst was eind juli, tijdens een lange droge en warme periode, in Bergen N.H. in een loofhout bosje tegenover de uitspanning "Duinvermaak", velen Uwer wel bekend. In dit bosje met o.a. vlier,

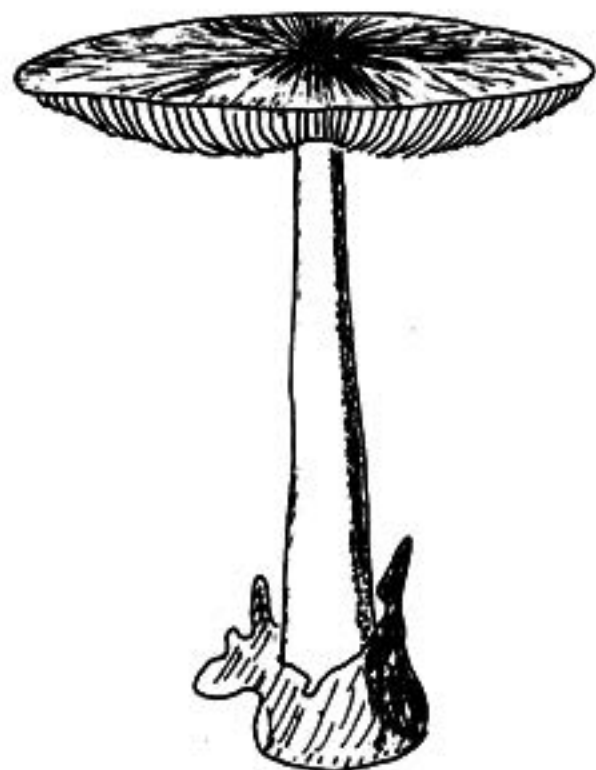

fig. 1. *Volvariella taylori*
vruchtlichaam x $\frac{1}{2}$

eik en iep wordt weleens tuin en ander afval gedeponeerd. En ja., daar stond hij dan, een Volvaria trots en eenzaam (fig. 1). Door de opvallend lange steel van ca. 10 cm. dacht ik eerst met *V. speciosa* te maken te hebben, doch dichterbij gekomen bleek dit niet goed te kunnen. De hoed, vlak en met een diameter van $9\frac{1}{2}$ cm., was namelijk niet slijmerig kleverig, doch aangedrukt zijdeachtig vezelig, grijs tot grijsachtig muisbruin overtrokken met een waas van zeegroen en als berijpt glanzend. Bij wisselende lichtval leek het alsof de radiair gerangschikte hyphen van de opperhuid met kristalhelder vocht gevuld waren, waarin het zonlicht werd weerkaatst, zeer mooi! De volva was 3-lobbig en van buiten lichtgrijs. Thuis

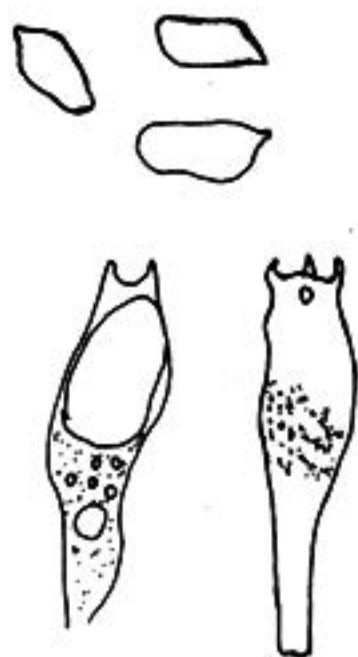

fig. 2. *Volv. taylori*
Sporen en
basidiën, x 1000

gekomen direct het microscoop erbij gehaald en ja, de sporen waren klein, ik meette $6\frac{1}{2}$ -8 x $3\frac{3}{4}$ -4 $\frac{3}{4}$ mu, zij werden gevormd op basidiën van 27-35 x 7-9 mu met 4 heel korte tot 3 mu lange sterigma's (fig. 2). Cheilo- en pleuro-cystiden (fig. 3) zijn aanwezig en bijna allemaal buikig met een meer of minder lange hals, de maten waren 40-70 x 10-18 x $3\frac{1}{2}$ -5 $\frac{1}{2}$ mu.

Bij determinatie met de "Flore" kwam ik uit op *V. murinella* en met Moser lukte het mij (toen ik het antwoord nog niet wist!) niet tot een bevredigende determinatie te komen. Om deze reden klopte ik om raad aan bij de heer Bas, die zo vriendelijk was mij behulpzaam te zijn. De heer Bas kwam met behulp van een Noord-Amerikaanse tabel spoedig uit op *Volvariella taylori* (Berk. & Br.) Sing., maar dan wel een erg fors exemplaar.

De afbeelding in de Flora Agaricina Danica op plaat 68 F lijkt echter niet op het door mij gevonden exemplaar. Dit prachtige plaatwerk toont echter op plaat TAB 200 B onder de naam *V. murinella* var. *umbonata* een soort welke als de umbo wordt weggedacht sterk op mijn vondst lijkt; hier is de volva aan de buitenzijde ook niet grijs-achtig dadelbruin, doch grijs- een opvallend lange steel omvattend.

De in de tekst vermelde breedte van de cystiden komt met mijn afmeting overeen, die van de sporen van 6 - $6\frac{1}{2}$ x $3\frac{3}{4}$ -4 mu echter niet.

De tweede vondst deed mijn echtgenote in november tussen het gras in onze tuin, waar dan, zoals ik meen, de echte *Volvariella murinella* (Quel.) Mos. eenzaam stond te lonken (fig. 4). De halfbolvormige hoed was veel kleiner, ca. 2 cm. en weliswaar ook aangedrukt grijs zijdeachtig vezelig, zonder een zweem van zee-groen, lang niet zo opvallend glanzend. De 3-slippige volva was aan de buitenzijde bleek,

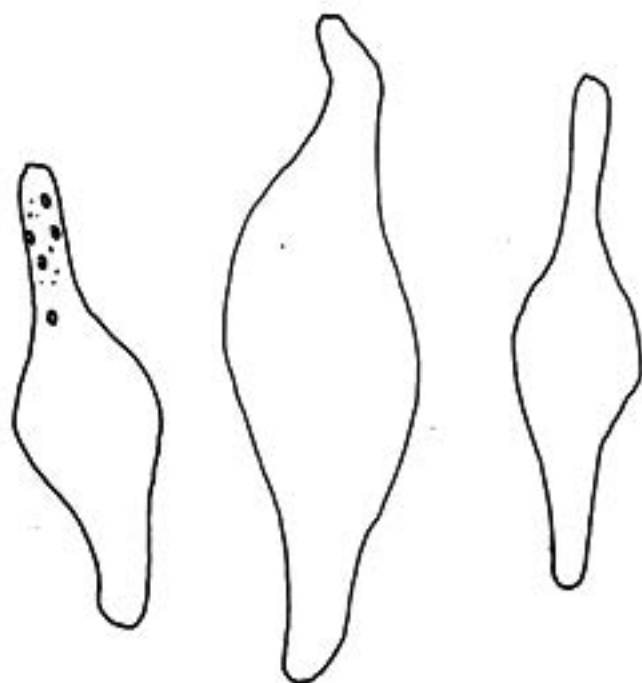

fig. 3. *Volv. taylori*
Cystiden x 1000

fig. 4.
Volv. murinella
vruchtlich. x 1

wijkt niet noemenswaardig af; ik vond 7-8 $1\frac{1}{4}$ x 3 $3\frac{3}{4}$ -4 $3\frac{3}{4}$ mu. De basidiën maken echter een geheel andere indruk, vooral doordat de iets langere sterigma's tot ca. $5\frac{1}{2}$ mu lang, anders zijn gevormd (fig. 5). Op dezelfde lamel vond ik vier sporige en enkele twee sporige basidiën van 28-35 x 7-9 mu. Ook hier waren zowel op de snede als op de zijvlakken van de lamellen cystiden aanwezig, zij waren echter veel meer variabel in vorm dan bij *V. taylori* het geval was, soms was de top stomp en duidelijk verbreed, vaker was de top juist versmald (fig. 6). De maten waren 40-80 x 11-15 (-21) x 15-18 of vaker $4\frac{1}{2}$ - $5\frac{1}{2}$ mu. De afbeelding in M. Lange's *Flora Agaricina Danica* op plaat 67 B komt goed overeen met mijn vondst, zij het dan "mijn" exemplaar een donkerder grijze hoed had.

Resumerend lijken de volgende verschillen van belang.

1. kleur verschil buitenzijde volva;
2. verschil in kleur en glans van de hoedhuid;
3. verschil in vorm van de basidiën en vooral van de sterigma's;
4. variatie in de vorm van de cystiden.

Het komt mij voor dat de bovengenoemde afmetingen voor *V. taylori* van minder belang zijn en misschien door standplaats factoren (overmaat aan voedsel?) zijn beïnvloed.

F. A. v. d. Bergh.

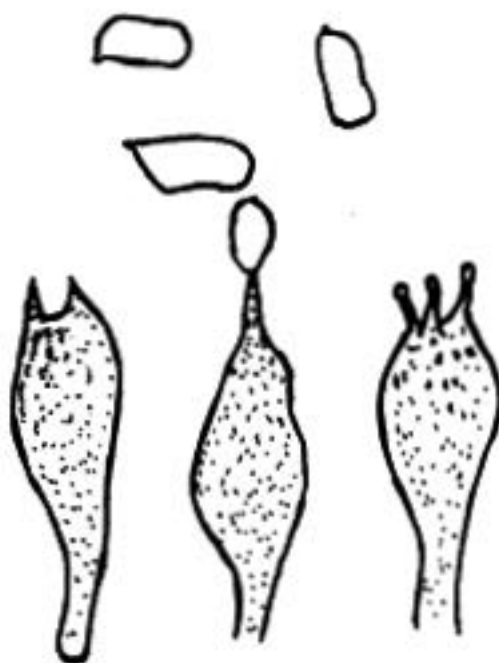

fig. 5. *Volv. murinella*
Sporen en
basidiën x 1000

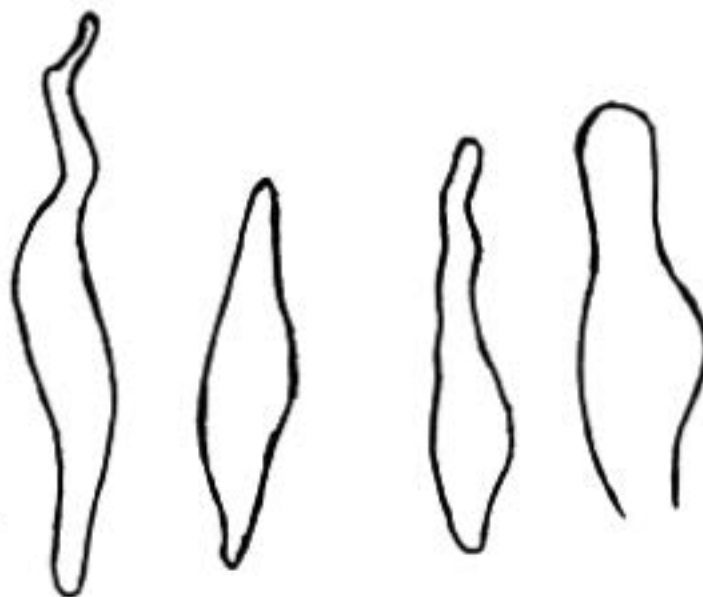

fig. 6. *Volv. murinella*
Cystiden x 500